

Oglas, pripisana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglasne itd. šalju se naputricom ili položenicom pošt. Stedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

NAČA CI OCA

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi ne vraćaju se i ne podpišu se na tiskaju a neofrankirani ne primaju. Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili 1 K 50., odn. K 2 50 na pol godine.

Izvan carovine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., mail 20 h., koli u Puli, teš izvan lista.

Uredništvo i uprava nalazi se u Puli, Lazijska i dr. prije J. Kramptić i dr. (Via Glauca br. 2), kamo neka se naslovljavu sva pisma i predplata.

u Tratu (Via Crucera br. 1, II. kat).

Iz sjednice obč. zastupstva, obdržavane u Kastvu, dne 21. septembra 1907.

Predsjednik g. K. Jelusić otvori sjednicu u 10 sati pr. podne. Prisutno je 20 od gg. opć. zastupnika i dvojica sa savjetujućim glasom. Predsjednik saobćuje, da je 6. augusta t. g. preminuo u Podgradu Slavoj Jenko, bivši zemaljski zastupnik, počasni gradjanin Kastva i počasni član ovdješnje čitaonice, da je na tu vijest brzojavno obitelji izrazio sautešće i prisustvovao sa g. F. Dukičem sprovodu, da iskaze pokojniku posljednju počast, što se uzima do znanja klikniv trokratni „slava“ i odlučuje se K 50 družbi sv. Cirila i Metoda u mjesto vijenca na njegov odar. Odobrava se zapisnik posljednje sjednice, a za pročitavanje i potpisivanje ovog zapisnika imenuje se gg. N. Arnanini i F. Jelusić. Spomene zatim da baš danas slave svoj imendan gospodin dr. Malko Laginja i prof. Matko Mandić, kojima se brzojavno čestita. Prelazac na priopćenja saopćuje, da je kastavskim župnikom imenovan g. Ryslav, koji je amo desao dne 2. t. m. i bio dočekan i pozdravljen od opć. odbora. 18. augusta proslavljen je rođendan Nj. Veličanstva, te su k svečanost sv. misli bila pozvana ravnateljstva svih ovdješnjih škola itd. a o načinu proslave tog dana izvjestilo se je c. k. kot. poglavara, izraziv čestitku. Uzima se do znanja izraženu zahvalu po zemaljskom odboru vrhu valjanog uređivanja ove opć. uprave. Zemaljski je odbor odbio utok Rubeša Ivana iz Rubeši 72, učinjen proti zaključku opć. zastupstva od 25/4 t. g. toč. 2/15 radi popravka zida izpod Lože u Kastvu.

Ne ima se ništa proti naumljenom odcijepljenju pridruženih općina Klana, Lisac, Skalnica i Studena od ove mjestne općine, ustanoviv novu općinu sa sjelom u Klani. Uzima se do znanja, da je c. k. ministarstvo željeznica dozvolilo internacionalnom električnom društvu u Beču, da obavi tehničke predradnje za električnu željeznicu od Pretaka do Kantride. Izradbom puta od Gajanića na kolodvor Matulji započeti će se čim se dokonča rad otkupa privatnog zemljišta za taj put. Uzima se zadovoljstvom do znanja, da je c. k. zem. školsko vijeće ustanovilo javnu pučku školu u Rečini sa sjedištem u Trnovici. Učevni je jezik hrvatski a talijanski kao predmet od druge školske godine unaprijed ali ograničeno u toliko da mogu prestavnici djece početkom svake školske godine izjaviti da li će njihovi štencići polaziti poduk talijanskog jezika. Glede ovog predmeta zaključuje se, da se na isto vijeće podnese utok proti podučavanju talijanskog jezika kao učevnog predmeta.

Prihvata se predlog odbora, da se Jelovica Ivanu isplati kao višeradnja zidarske popravke kod delavske škole, što je minulē zime bio oštatio mraz. Ujedno se odobrava, što se je istom poduzetniku povjerilo izradbu pločnika kod crkve sv. Jelene u Kastvu za K 65-43. Odobrava se odluku obćinskog odbora, da se sterna uz kapelaniju u Brgradu popravi na račun općine Brgrad uz cijenu od K 80, pošto je u istu uticala nečist. Odobrava se postupak općinske uprave, što je nedavno povratila zem. odboru iskaz bolničkih troškova zbog jednog bolnestnika iz sela „Prasano“ iz razloga što takvog mjesta u okružju ove općine nema, zaključkom da se to učini i unaprijed, kad se budu, nerazložno iskrivljivala imena poreznih općina. Odobrava se ovlaštenje dano ravnateljstvu pomoćne učione u Zvocevi,

da u tamošnjoj školskoj sobi dađe izvesti nužne popravke uz prikaz računa. Uzima se do znanja odobrenje zemaljskog odbora vrhu pogude od K 30.000 adlučenih u zadnjoj sjednici, od kojih se je dignulo dosad K 25.000, a preostatak diđut će se prema potrebi i izdati posujilnici redovitu zadužnici. Popravkom općinskog puta od Zaluca prema Korensko sa potporom općine od K 1000 već se je započelo, te se je pri toj radnji posjeklo sedam cerova i prodalo ih se za K 89-42, što se odobrava i zaključuje, da se pri toj radnji nadnice ne isplaćuju više od K 2. Odobrava se postupak općinskih lugara u Lisini, što su nedavno zaplijenili više goveda u općinskoj šumi, koja su nakon uplate globa prevoznih troškova bila povraćena vlastnicima iz Lanišća i Žejana, nalužuć opć. lugalima, da i unaprijed točno paze na takve prestupke. Zaključuje se, da se ovu općinu predplati na jedan istisak dnevnika „Balkan“, što ga izdaje g. profesor M. Mandić. U novoj dvorani nad V. razredom muške učione u Kastvu zaključuje se, da se postavi dvostruki pod, da se naime na sprječava školsko predavanje, koju će se radnju poduzetniku isplutiti kao višeradnju uz cijenu kao u delavskoj školi. Obzirom što se čuje općenitih prigovora protiv viša opć. redara i poslužnika u izvršivanju njihove službe, zaključuje se prema predlogu opć. odbora, da se dvojici podijeli ukor i da se prouči reorganizaciju opć. redarstva i službe poslužnika, sa staviv o tom posebni pravilnik te da se raspíše natječaj za opć. službenike uvjetom, da će imati prednost oni, koji budu vješti glazbi. Radi izpraznjene sterne u Skalnici imao je poduzetnik potroška K 18 za prevoz opć. sisaljke, pa želi da bi taj potrosak snasala por. općina Skalnica, o čemu nek tamošnji župan saslušav svoje općinare izvjesti. Za otpremu sljepog Dukić Josipa u košaračku školu u Beču, zaključuje se u smislu otpisa zemaljskog odbora, da se sa strane ove općine antecipira mjesečno K 15. na teret pokrajinskog doprinosa, a međjutim nek on podnese molbu, da mu taj doprinos bude doznačen dok bi svršio nauk tog zanata. Opć. geometru doznačuje se dnevno K 3 povrh dosadanje plaće, kad bude izmjerivao uzurpo i nove štivre u Skalnici. Za odmor c. k. oružništva iznajmljuje se prostorijske u kući broj 91 u Pužima uz mjesečnu K 1 umjesto u Brgradu u kbr. 82. Uzima se do znanja primitak u zavičajnu savez u općinu Volosko Puž Ivana iz Bregi sa obitelju. Prihvata se želju općinara iz sela Mavri u Skrokovoj i onih iz Srdoči, da se zamoli c. k. vladu i zemaljski odbor glede doznačenja potpora za gradnju novih sterna u tim selima već u budućoj godini. Uzima se do znanja više imenovanja i promjštjenja gg. učitelja i učiteljica u okružju ovog mjestnog školskog vijeća. Prihvata se predlog odbora i udovolji želji općinara Srdočeve, da se umoli c. k. vladu i zemaljski odbor za doznačenje potpore glede nastavka gradnje ceste Sv. Križ-Hosti. Za gradnju opć. vodnjaka u selu Peterci, Velom Brgradu, vodovoda u Matuljima proslijedilo se je molbe sa proračuni i nacrti c. k. kotarskom poglavarstvu i zemaljskom odboru a i molba glade vodovoda na Kantridi pripravna je, te će biti ovih dana odasлана istim oblastima radi doznačenja državne i pokrajinske potpore, što su uzima do znanja i usvaja predlog odbora, da preostali trošak tih vodogradnja u koliko ne bi isti bio pokriven tim potporama, prouzme na sebe općina Kastav

jeh jednog diela slušatelj. odvažili se članovi slovenskog vlade.

U Beču 2./12. 1907.

idnescima, koji su u ovoj jeni, nalazi se i upit zast. gova, kojim se pla vladu, lom ne izgradi luku u Ne-ku Cresu.

nastojala sklonuti zastup-ku svoja prešne pregloje, ud pomoglo.

došao na razpravu prešni radikalnik zastupnika, koji i carske oblasti nebi tako sada, postupate proti onim ikoj, koje su prisiljene na zbog velike nevolje, koja a dielu Ceske.

i govorili su česki radikalei Lisy vrlo na dugo i samo .vu posegnulo je i drugih trajala od 3 sata po podne. večer. razprava nije jošte se dovršiti u današnjoj

U Beču, 3./12. 1907.

edsjednik Beck odgovorio župnika Breitera, koji je aša vlada zauzme za ne- i Pruskoj Poljskoj. Ministar mi ne smijemo uplitati u e drugih država.

azpravljen prešni predlog na. Govorio je socijalista obodoumni zastupnik dr. Ži prešnost svog predloga odom nauke na sveučilištih da će se tu slobodu sa- tupnik je poznat kao velik tivnik naše vjere i crkve u su židovi, socijalisti avali. Kazao nije ništa ono može čitati u nje- novinah danomice.

goštovja i nastave odgo- se na sveučilištih neće i poznati prof Sternberg spješno točku po točku u. Za prešnost tog pred- jošte židovski zastupnik i je razprava prekinuta i sutrašnjoj sjednici.

Politički pregled.

Pula 5. 7. 1907.

Austro-Ugarska.

Nova je godina na vratima a još na- godba nije prihvaćena. Pred 14 dana držalo se da će se nagodbu odmah ilahko proturati, nije se davalo previše važnosti zaključku „jugoslavenske saveze“, nu sada se gospodin na Vladi sjećaju Hrvata i priete i miluju. Znak je to da su naši zastupnici dobro promislili i pametno zaključili skupati složno sa braćom u Budimpeštanskom saboru te glasovati protiv nagodbi. Ministar-predsjednik barun Beck nalazi se u teškom skripcu, on se nada da će na-

d dvapostotnog povišenja kvote dolaze 800.000 K. K tomu doduše dolazi još dna malenkost od 35000 K, uklauče transportnog porezna austrijskih plovidbe- h poduzeća.

Sa kvotom i sa ovim ukinućem trans- portnog poreza na korist Austrije gubi Ugarska sve skupa 5,150.000 K godišnje, ili po rečenim udonačenjima dohiva 580.000 K godišnje, dakle se i prema osobitovim računima vidi, da će Ugarska, to se uzme u obzir kvotu, također arit- metički imati koristi.

No uzimimo, gospodo, da se je eksce- ncija Košut prevario u računu, — to može svakomu dogoditi —, uzimimo,

lice od g. 1712, a ugarska od g. 1728. Nama pak Hrvatinu nije nimalo svejedno, da jedna država, kojoj je uzor i štit nekad bila bezgriješna djevica Sancta Marija pa- trona Hungariae, a danas se ta država vrlo udaljila od kršćanstva, da nam po- stane tuđja; da mi ovostrani Hrvati s tom državom nemamo absolutno nikakvih od- nošaja, u javnim odnošajima, u trgovačkim prilikama i t. d., a na to cilja čitavo na- stojanje, jer ja sam u dnu duše uvjeren, da od g. 1917: dalje Madjari ne će htjeti imati pače nitl krhkog saveza sa Austrijom u pogledu trgovačkom ili inakom, oni će se koliko budu mogli otrgnuti od nas, jer vrhu njih stoji kao kletva ideja zajedničke

stipninu glasova, ali je ipak propao, jer nije dobio potrebitu dvie trećine svih gla- sova. Radi toga nastala je na klupah so- cijalista nečuvana buka i vika.

U ovoj sjednici pokazalo se je opet jednom da slovensko uzajamništvo nije praz- na rieč, ali se ju žalibože praktički vrlo riedko provadja.

Zastupnici svih slavonskih stranaka ostro su prosvjedovali proti tlačenju po- ljaka u Njemačkoj.

Zast. Gostinčar govorio je za prešnost svog predloga, da se naime poboljša ma- terijalno stanje državnih poslužnika. Na koncu govora dobio je od svojih poglavara najlog, da povuče prešnost, što je on i

pred na
vas jed
predova
vica,
mi, ho
protiv
doći čer
i pljesa

LZ

U

vieća s
nih osn

Nj

izjavio

sovatni

zastupn

bu kao

Pr

govori

proti n

Ch

Kaiser

osnova

glosove

U

zast. S

gospođ

sovati.

Ka

izliče

nova,

hljavor

izjaviti

godbi.

U

medju

meljič

stupni

dio ku

povlađ

čeno

C

mora

danas

minist

za go

2 1/4 s

njstar

višeće

cati o

gradi

oružn

Držav

potro

Krun

viška

U

pred

se ve

plac

sam

čina

P

F

u j

iraj

niz

jed

štin

Nj

drž

dar

9

ček

vri

Općinsko poglavarstvo Sela poljopr K 25—
Gradsko poglavarstvo u Petrovaradinu, u
mjesto vienca na spomenik e. k. podmar-
sala Dedovića K 40—, Tiskara V. Tomi-
čić u Opatiji u mjesto vienca na odar
blagopok. Rade pl. Marochino K 50—,
Hlanuda Anton prihod mužko podružnice
u Veprincu K 180—, Zapis blagopokojno
Helene Sekovanić-Varaždin K 198-68. Dr.
P. Magdić u Varaždnu prinos Hrv. pje-
vačkog društva „Villa“ da počasti uspom-
nu pok. sinčića svog predsjednika K 27—,
Piciga Josip načelnik u Dekanima šalje
sabranih prigodom opć. izbora K 6—,
Gđjica Pavelić Katinka učiteljica u Ripendi
sabranih u kolegijalnom društvu u Šum-
beru K 4—, Upravu Riečkog novog Lista,
na račun prispjelih prinosa tekomi g. 1907.
na isti list iznos od K 2000—, Gosp. Ha-
račić Amброž u Malom Lošinj drugo obrok
utemeljiteljne svote K 100—, Gosp. Rabar
Ivan ravnatelj gimnazije u Osijeku prinos
sakupljen licitacijom u „Razgovora ugod-
nom“ K 31-60. Gosp. A. Gnezda Zagreb
poklanja račun od K 7-20. Općinsko gla-
varstvo Opatija izruča dar dopitan po opć.
zastupstvu K 1000—, Zemaljski Dalma-
tinski odbor u Zadru šalje dopitanu svotu
od K 600—, Gosp. Pavlekić Srećko
šalje u ime gostioničarskog saveza u Za-
grebu iznos od K 40—.

Zivjeli darovatelji.

Svačić 1908.

Bez velike predhodne buke, može da-
pače reći bez svake reklame stigao nam
je ovaj naš stari znanac i svake godine
rado dočekivani gost. U istom vanjskom
ruhu, čednom doduše ali ukusnom, do-
lazi nam svake jeseni, da nas podsjeti na
otudjeni nam još glavni grad hrvatske.
Dalmacije, na potaljančeni Zadar. Sjeca
nas, da tamo sjedi neprijatelj našega na-
roda i gospođuje gradom, koji hrvatsku
svijest u Zadru na silu zatomi i sku-
čuje, željan uništiti ju. Nu zadržati Hr-
vati nedaju se. Svjedoči nam to i »Svačić,
koji na prvoj strani javlja, da mu je čist
prihod namijenjen učećoj hrv. sirotinji u
Zadru; učećoj sirotinji hrvatskoj, tu uz-
daniči zadržanih Hrvata. Kad i nebi »Sva-
čić« svojim biranim sadržaje bio ponaj-
bolji naš kolendar, već sama svrha nje-
gova izlaženja obvezuje sve prave rođoljube
da ga nabave.

I kad nebi »Svačić« bila toli rodo-
ljubna svrha, već sam raznovrsni sadržaj
istoga zavrijeduje, da si ga svaki prija-
telj naše književnosti nabavi. Zadaću, koju
si je zadao »Svačić« u prvom svom te-
čaju prije pet godina vrši on na najpod-
punije zadovoljstvo svih, pa stoga dožnost
nam je, da ga svakomu najtoplije prepo-
ručimo. Ciena mu je samo K 120, a do-
biva se u svim knjižarama. Tko ga želi
izravno naručiti kod »Hrvatske knjižar-
nice« u Zadru neka priloži još 30 para
za poštarinu. Novac šalje se unapred, jer
pošiljke pouzdaem dolaze mnogo više
stajati.

Gotovo svaki treći čovjek jest u
našemu prebroz odmičućemu, za nužnim
stjecanjem često tako teško obilježeno
vremenu bolestan ili živčan ili na želudci
ili na srcu, trpi posljed malokrvnosti, slab-
boće ili bezsnadice. Gdje već ovakove bo-
lesne prilike vladaju, ne smiju se oni još
povećati dnevnom često i višestupnom u-
porabom zrnate kave, koja po izjavi nje-
rodavnih liječnika i učenjaka nije proba-
tačna za zdravlje. Pored drugih uzroka
bila je znata kava često razlogom spme-
nutih bolesti. Baš u oštećenju, gdje se ima
poboljšati temelj zdravlju svih, ne bi se
ni pod kakovim uvjetom smjela piti ne-
pomiješana zrnata kava. Kao najbolji pri-
dodatak zrnatoj kavi pokazala se izvanom
svagdje i od više godina Kathreiner-Knei-
pova sladna kava. Djeci, bolesnicima i
onima, koji se oporavljaju, ne bi se smjela
davati nikakova druga nego čista Kathrei-
nerova kava, koja usljed svog posebnoga
načina pripremljenja imade isti miris i o-
kus zrnate kave. Samo treba paziti na to,
da se kod kupovanja pribavi pravi Kathrei-
ner u zatvorenim izvornima zamotcima.

Glas.

Podpisano društvo pozivlje svoje čla-
nove na izvanrednu glavnu skupštinu, koja
će se održavati u subotu dne 7. prosinca
1907. u 8 sati poslije podne u dvorani
„Narodnog doma“ u Voloskom.

Dnevni red:

1. Izvješće ravnateljstva.
2. Zaključak glede nabave posjeda u
uložcima broj 565, 809 zemljišnika za po-
reznu občinu Poljane.
3. Rasprava o podignuću osnovno
glavnice.
4. Slučajni predlozi.

VOLOSKO, dne 27. studenog 1907.

Istarsko društvo za promet pokretnina i nepo-
kretnina za gradnju kuća na prodaju društvo
na ograničeno jamčenje u Voloskom-Opatija.

Dr. Stanger.

Javna zahvala.

Ovime se najsrdačnije pred cijelom
javnošću zahvaljujem Presvj. Gosp. A.
Tentoru c. kr. zemaljskom savjet-
niku u Rovinju, koji me je dne 22. t.
mj. izbavio iz pandža.... rovinskog zat-
vora.

Ovom je zgodom on najbolje pokazao,
koliko ima u njega legalne vještine i o-
kretnosti.

Bilo njemu i narodu iz kog je niko,
na diku i čast a od mene najtoplija hvala.
U Beleju, 23. XI. 1907.

P. Joso Pavačić

župnik.

*Pogledajte moju obrazloženu,
skopiranu, sam, vra, žik malusoh, samo,
čuvano, nubi nitko, ali istina je prava,
da napravi ov, Kathreiner-
Kneipovu, to sladna kava.*

Prava samo
u izvornim om-
otina sa imenom
Kathreiner.

Znata kava, posto
zrnolava ne treba ju
piti bez pripre-
Kathreiner-Kneipova
sladna kava.

Ona se je iskazala
svilom vatrakom kao
najbolji kavi na-
pijak, pa posto je
omiljena i
lahko pre-
baviva, naj-
toplije se
preporučuje.

Djeca
bi se još sama
morala pozvana
na Kathreiner
priučiti.

**Jeftino česko
PERJE**

— za krevete —

5 kg. novo čihano K 960, bolja K 12—
biele pabuļice čihane, 18— „ 24—
kao soleg biele pabu-
ļice čihane „ „ 30— „ „ 36—
razašljije se franko pouzdaem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu
tovar. troška.

Benedikt Sachscl, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Česka.

Narodnom občinstvu preporuča
svoju bogato snabdjevenu robnu trgo-
vinu

Marko Zović

krojački majstor

PAZIN — Narodni dom.

Naručbe obavlja brzo i točno
uz umjerene cijene.

Važno za svakoga!

Za čudno malenu cijenu od for. 3-20
dobjlje se jedna cicla garnitura od 16 kom.

- 1 zepna remontoir-
ura od nikela marka
„System Roskopf“,
sa 3 godišnjim jam-
stvom; 1 elegantan
franc. lanac od ni-
kela sa privjeskom;
- 1 elegantna goldin
igla za ovratnik;
- 2 elegantna pozlać.
prstena sa imitira-
nim kamenom; 1 par (2 kom.) pozlaćenih
pućeta za manšete, marka „Garantie“;
- 2 pozlaćena pućeta za ovratnik; 3 pozla-
ćena pućeta za košulju; 1 par (2 kom.)
punciranih srebrnih naušnica; 1 elegantno
zepno ogledalo.

Svih ovih 16 predmeta sa nikel-
remontoir-satom; šalje pouzdaem uz cijenu
od samo for. 3-20.

Mich. Horowitz,

Krakov, Kotelek 4.

Što mi odgovara prima se natrag u
roku od 8 dana, a novac se povraća, te
je svaki rizik isključen.

Bogato ilustrovane kataloge (preko
1000 slika) ura, mitikalija i drugih op-
tičnih stvari, šalje badava i franko.

TRAŽITE SVUDA!

**SVI HRVATI
PUŠE
U KORIST
HRVATSKE
ISTRE.**

GLAVNO SKLADIŠTE
U KNJIŽARI
CIRILO-METODSKIH
ZIDARA

JEK KUPUJU:
TUJIČICE I
CIGARETNI PAPIRIC
ZIDARA

GLAVNO SKLADIŠTE
CIRILO-METODSKIH
ZIDARA
U KNJIŽARI
CIRILO-METODSKIH
ZIDARA
ZAGREB, FERDOVICEV 116 B. 4.

Dvostruki elektro-magnetički KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.
Telefon br. 45-22.

ost elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj,
koji kod uloga, reume, asme (težkog dlanja), ne-
spavanja, zuļjenja u uhu, neuralgije, glavobole (ni-
grane) kuoćanja erđoa, zubobolja, mućevne slabosti,
studen raku i noge, padaviljo (epilepsije), mokrenje
postojlo, najnosni, nezavjestice, nagluhost, drhtanja
na tjele, infuzne skopćane sa bolesću hrta, bila-
šila (malokrvnost), želudanih grčeva, bezosnosti,
lečiasa, pumćevnost, svih vrsta grčeva, nega-
chondrija, tjelesnih grčeva, hšmarrholida, kao i kod
svakob slabosti itd. služi kao nenadkrlijivo arđivo,
posto elektro-magnetička struja ciljem čovjek-
nim tjele djeluje, čino se rećena bolesti u naj-
kraćem vremenu izlićeo.

Poznato je, da letjelci kod navedenih bolesti
višekratno elektrizovanje tjele upotrebljavaju, ali ipak
na taj način, da jaka struja samo prolazno i po-
vremenom kroz tjele prolazi, doćim naprotiv tom
struju elektro-magnetičnog križa ili zviezdo R. B.
br. 86967, kako je jar rećeno, umjeranim načinom
neprekidno na tjele djeluje, što svakako broćim
zilećenjuz dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20

Želudčane kapljice

prije zvane i poznate pod imenom
Markove kapljice

sredstvo proti slabosti želudca, imenito proti po-
namikanju taku za jelo, proti grizu i grčevima u
želudcu i trbuhu, proti nadutosi od vjetrova.
Posljed tećkog mastnog ili prohlaćnog jela potpunu
naravu probavu. 1 tućet 4 K, 5 tućeta 17 K,
10 tućeta 32 K, franko postavljeno na svaku poštu.

Molim izvolio mi poslati još 12 botica
želudčanih kapljica jer mi nućavno trebaju poštu
na meni upravo čudotvore. Božo Fazic, Kaštel stari.

Molim pošaljite mi jedan tućet kapljica poštu
posto sama uvjeren već kod prijasnih nariba da
djeluju izvrsno, te ću svako u zgodom latio mojim
prijateljima preporučiti. — Omakvini dopisa, koje
to mogu sve ovdje navesti inaćem još mnogo,
te stoje svakome na vid.

Ovo kapljice pripravlja samo Gradiska Ljekarna u
Zagrebu, pak zato treba kod narućbe pisati toćno
na adresu:

Gradiska Ljekarna Zagreb,

polog trga sv. Marka 20.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

**Prima zadrugare, koji uplaćuju sadržanih djetova jedan ili više
po kruna 20.**

**Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te
plada od istoga 4 1/2 %**
isto bez ikakvog odbitka.

**Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog
odkasa, a iznose od 1000 K
ako se nije kod nloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok sa
odkas, uz odkas od 8 dana.**

**Zajmове (posude) daje samo zadrugom, i to na hipoteku
i sadržanice uz garanciju.**

**Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati
poslije podne; u nedjelju i blagdana
osim juijia i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.**

**Društvena pisarna i blagajna nalazi se u vialo Carrara vialitita
kudra (Narodni Dom) prvi pod dećano, gdje se
dobljavaju pobliže informacije.**

Ravnateljstvo.

Oglasi, pripisana itd. ...

Novci za predbroju, oglasi itd. ...

NAČA SI OPA

Istisi svakog četvrtka ...

Pojedini broj stoji ...

Uredništvo i uprava nalazi se ...

u Trstu (Via Cacciaria br. 1, II. kat.)

Iz sjednice obć. zastupstva, obdržavane u Kastvu, dne 21. septembra 1907.

Predsjednik g. K. Jelušić otvori sjednicu u 10 sati pr. podne. Prisutno ju 20 od gg. opć. zastupnika i dvojica sa savjetujućim glasom.

Ne ima se ništa proti naumljenom odcijepljenju pridruženih općina Klana, Lisac, Skalnica i Studena od ove mjestne općine, ustanoviv novu općinu: sa sjelom u Klani.

Prihvaća se predlog odbora, da se Jelovica Ivanu isplati kao višerodnja zidarske popravke kod delavske škole, što je minule zime bio ostelio mraz.

da u tamošnjoj školskoj snbi dade izvesti nužne popravke uz prikaz računa. Uzima se do znanja odobrenje zemaljskog odbora vrhu pošude od K 80.000 odlučnih u zadnjoj sjednici, od kojih se je digoulo dosad K 25.000.

od dvapostotnog povišenja kvote iznose 4.800.000 K. K tomu doduše dolazi još jedna malenkost od 35000 K, uknuće transportnog porezna austrijskih plovidbenih poduzeća.

Sa kvotom i sa ovim uknućem transportnog poreza na korist Austrije gubi Ugarska sve skupa 5.150.000 K godišnje, ali po rečenim udonacanjima dobiva 5.580.000 K godišnje, dakle se i prema Košutovim računima vidi, da će Ugarska, ako se uzme u obzir kvotu, također aritmetički imati koristi.

No uzimmo, gospodo, da se je ekscentricija Košut prevario u računu, — to se može svakomu dogoditi —, uzimmo,

liče od g. 1712, a ugarska od g. 1728. Nama pak Hrvatima nije nimalo svedjedno, da jedna država, kojoj je uzor i štit nekad bila bezgriješna djeвица Saneta Marija patrona Hungariae, a danas se ta država vrlo udaljila od kršćanstva, da nam potvrdimo tuđu, da mi ovrstrani Hrvati s tom državom nemamo absolutno nikakvih odnosa, u javnim odnošajima, u trgovačkim prilikama i t. d., a na to cilja čitavo nastojanje, jer ja sam u dnu duše uvjeren, da od g. 1917. dalje Madjari ne će htjeti imati pače niti krhkog saveza sa Austrijom u pogledu trgovačkom ili inakom: oni će se koliko budu mogli otrgnuti od nas, jer vrhu njih stoji kao kletva ideja zajedničke

stojinu glasova, ali je ipak propao, jer nije dobio potrebite dvie trećine svih glasova. Rodi toga nastala je na klupah socijalista nečuvana buka i vika.

U ovoj sjednici pokazalo se je opat jednomo da slovenska uzajamnost nije prazna riječ, ali se ju zalhože praktički vrlo riedko provajda.

Zastupnici svih slavenskih stranaka oštro su sprosvjedovali proti tlačenju poljaka u Njemačkoj.

Zast. Gostišar gavorilo je za prešnost svog predloga, da se nalmo poboljša materijalno stanje državnih poslužnika. Na koncu govora dobio je od svojih poglavara nnog, da povuče prešnost, sto je on i

jeh jednog diela slušateljja. odvazila se članovi slovenskog vlade.

U Beču 2./12. 1907.

ndescima, koji su u ovoj jeni, nalazi se i nplit zast. gova, kojim se pita vladu, om ne izgradi luku u Neuku Cresu.

nastojala sklonuti zastupku svoje prešne pregloge, ud pomoglo.

došao na razpravu prešni radikalnik zastupnika, koji carske oblasti nebi tako sada, postupale proti onim školj, koje su prisiljene na zbog velike nevolje, koja p dielu Češke.

igovorili su česki radikalci Ljaj vrlo na dugo i samo vu posegnulo je i drugih trajala od 3 sata po podna večer. razprava nije jošte se dovršiti u današnjoj.

U Beču, 3./12. 1907.

edsjednik Beck odgovorio stupnika Breitera, koji je asa vlada zauzme za ne Pruskoj Poljskoj. Ministar mi ne smijemo uplitati u drugih država.

azpravljen prešni predlog na. Govorio je socijalista obodoumni zastupnik dr. Ži prešnost svog predloga odom nauke na sveučilištih da će se tu slobodu saupnik je poznat kao velik stivnik naše vjere i crkve i su mu židovi, socijalisti avali. Kazao nije ništa ono može čitati u nje-novinah danomice.

joštovja i nastave odgo-se na sveučilištih neće poznati prof Sternberg spješno točku po točku n. Za prešnost tog pred-jošto židovski zastupnik i je razprava prekinuta i sutrašnjoj sjednici.

Politički pregled.

Pula 5. 7. 1907.

Austro-Ugarska.

Nova je godina na vratima a jos nagodba nije prihvaćena. Pred 14 dana držalo se da će se nagodbu odmah i lahko proturali, nije se davalo previše važnosti zaključku „jugoslavenske sveze“, nu sada se gospoda na Vladi sjeđaju Hrvata i priete i miluju. Znak je to da sa naši zastupnici dobro promislili i pametno zaključili postupati složao sa braćom u Budimpeštankom saboru te glasovati protiv nagodbi. Ministar-predsjednik barun Beck nalazi se u teškom skripcu, on se nada da će na-

pred nas
vas jedr
predovat
vica, i
mi, boz
protiv r
doci con
i pljesa

Iz C

U
vieca s
nih osn
Nje
izjavio
sovali i
zastupn
bu kao
Prv
govori i
proti nj
Cla
Kaiser
osnovu,
glosova
U
zast. St
gospode
sovali.
Kr
iztice
nova, r
hljevon
izjaviti
godbl.
U
medju
meljito
stupnik
dio kao
povladi
cemo u

D
mora
današn
minist
za god
2 1/2 sa
njegov
nislara
višece
cati o
gradit
oružni
Držav
potros
Kruno
viska.
K
povoli
Z
predk
se vo
plać
sam
cina

P
P

u ju
iraju
niza
jedn
stini
N
drže

dan
9—
ced
vrij

Općinsko poglavarstvo Sela potpora K 25—
Gradsko poglavarstvo u Petrovaradinu, u
mjesto vienca na spomenik c. k. podmar-
sala Dedovića K 40—, Tihlara V. Tomić-
čić u Opatiji u mjesto vienca na odar
blagopok. Rade pl. Marochino K 50—,
Hlanuda Anton prihod muške podružnice
u Vebriću K 180—, Zapis blagopokojne
Helene Sekovanić-Varadžin K 198-58, Dr.
P. Magdić u Varadžinu prihod Hr-
vačkog društva „Vila“ da počasti tu
nu pok. sinčića svog predsjednika K
Picića Josip načelnik u Dekaniru
sabranih prigodom opć. izbora i
Gdjica Pavelić Katinka učiteljica u F
sabranih u kolegijalnom društvu u
beru K 4—, Uprava Riečkog novog
na račun prispijelih prinosa tekom g
na isti list iznos od K 2000—, Go-
račić Ambrož u Malom Loštinu drug
utemeljiteljne svote K 100—, Gosp.
Ivan ravnatelj gimnazije u Opatjku
sakupljen licitacijom u „Razgovor-
nom“ K 31-60, Gosp. A. Gnezda
poklanja račun od K 7-20, Općins-
varstvo Opatija izručila dar dopitan
zastupstvu K 1000—, Zemaljski
tinski odbor u Zadru šalje dopitan
od K 500—, Gosp. Pavleković
šalje u ime gostioničarskog saveza
grebu iznos od K 40—.

Svačić 1908.
Bez velike predhodne buke, m-
pače reći bez svake reklame stig
je ovaj naš stari znanac i svake-
rado dočekivani gost. U istom v-
ruhu, čednom doduše ali ukusn-
lazi nam svake jeseni, da nas poč
otudjeni nam još glavni grad i
Dalmacije, na potaljanjima Zada
nas, da tamo sjedi neprijatelj naš
roda i gospoduje gradom, koji i
svijest u Zadru na silu zatomi-
ćuje, željan uništiti ju. Nu zadar-
vati nedaju se. Svjedoci nam to i
koji na prvoj strani javlja, da mi
prihod namijenjen učećoj hrv. sj
Zadru; učećoj sirotinji hrvatskoj,
danici zadarskih Hrvata. Kad i n-
čić svojim biranim sadržaje bi
bolji naš kolendar, već sama sv-
gova izlaženja obvezuje sve prave
da ga nabave.

I kad nebi „Svačić“ bila ti
ljubna svrha, već sam raznovrsn
istoga zavrijeduje, da si ga sv-
telj naše književnosti nabavi. Zad
si je zadio „Svačić“ u prvom i
čaju prije pet godina vrši on ni
punije zadovoljstvo svih, pa štogi
nam je, da ga svakomu najtopli-
ručimo. Ciena mu je samo K 1—;
biva se u svim knjižarama. Tk
izravno naručiti kod „Hrvatski-
nice“ u Zadru neka priloži još
za poštarinu. Novac šalje se un-
pošiljke pouzecem dolaze mo-
stajati.

Gotovo svaki treći čovjek
našemu prebrzo odmicaćemu, z-
stjecanjem često tako teško obi-
vremenu bolestan ili živčano ili
ili na sreću, trpi usljed malokrv-
boće ili besznice. Gdje već ov-
lesne prilike vladaju, ne smiju s-
povećati dnevnom često i višeputnom u-
porabom znate kave, koja po izvaji mje-
rodavnih liječnika i učenjaka nije pro-
bitna za zdravlje. Pored drugih uzroka
bila je znata kava često razlogom spome-
nutih bolesti. Baš u obitelji, gdje se ima
poglatiti temelj zdravlju svih, ne bi se
ni pod kakovim uvjetom smjela pit
nepamiješana znata kava. Kao najbolji
prijatelj znatog kavi pokazala se izvratnom
svagdje i od više godina Katkreiner-Knei-
pova sladna kava. Djeci, bolesnicima i
onima, koji se oporavljaju, ne bi se smjela
davati nikakova druga čista Kathrei-
nerova kava, koja usljed svog posebnoga
načina pripravljajba imade isti miris i o-
kus znate kave. Samo treba paziti na to,
da se kod kupovanja pribavi pravi Kathrei-
ner u zatvorenim izvornim zamotcima.

Oglas.

Podpisano društvo pozivlje svoje člano-
ve na izvanrednu glavnu skupštinu, koja
će se održavati u subotu dne 7. prosinca
1907. u 3 sata poslije podne u dvorani
„Narodnog doma“ u Voloskom.

Dnevni red:
1. Izvješće ravnateljstva.

Važno za svakoga!
Za čudno malenu cijenu od for. 3-20
dobije se jedna cela garnitura od 16 kom.
1 žepna remontoir-
ura od nikela marka
„System Roskopf“,
sa 3 godišnjim jam-
stvom; i elegantan

odnosno Brgrad obvezom, da će radnju izvesti i jamčiti
za isplatu. Gradnja stierne u Skalnici stajala je K 8931-01 p,
a državna i zemaljska potpora iznosi K 4200 pa se
odlučuje, da se manjak pokrije repartom i to 25 kuće
gospodara svaki po K 151-78 p a 13 njih, što imaju
šternu svaki po K 75-89 p. Zastave, što ih posjeduje
općina djelom sa poderane, djelom bez prave boje, te
se zaključuje, da se nabavi 50 komada narodnih zastava
razne veličine. Na želju općinara iz Sarsonova, da bi
se drvarenica u pučkoj školi u Sv. Mateju preuredila za
poštno-brzojavni ured, zaključuje se, da se to prouči i
predvidi kod gradnje nove tamošnje školske zgrade.
Prihvaća se predlog šumske uprave, da se zemljište
ispod groblja u Rukavcu pošumi u budućem proljeću
uz potrošak od kakvih 30 K. Ne udovoljuje se molbi
trgovaca s krci, da bi im se priskrbi vođu za napoj
blaga na obć. sajmistu već im se dozvoljava, da uzimaju
vodu iz živice u Matujima.

Okrugnici zemaljskog odbora glede osiguranja opć.
blagajna protiv krađa i provala, da se udovolji, po-
pitav se, koji novčani zavod bi preuzeo to osiguranje.
Na saopćenje biskupskog ordinarijata, da se podijeli
pravo prezentacije kućnim starestinama, koji imaju opć.
izborno pravo u župi Kastav i onim što se imaju ustro-
jiti u Rukavcu i Sv. Mateju kao i glede prinosa sa
strano župljana u posljednjim dvim župama za troškove
veće od 800 dohćino 640 K prihvativ prešnost u pred-
metu zaključuje se, da se preporuča c. k. Namjesticu, da
ne prihvati rečeni predlog ordinarijata glede prava
prezentacije župnika po općinama što imaju izborno
pravo, već da se to pravo prezentacija prepusti obć.
zastupstvu, koje će se i tako obzirati na želju općinara,
a glede većih doprinosa sa novim dvim župama ne
može se votirati nikakve svote, obzirom na sitmaštvo
dohćinih župljana i višegodnjišne nerodice te na činjenicu,
što se isti stanovnici opiru bud kakvom prinosa, već
nek se taj veći trošak pluća iz vjerske ili druge koje
zaklade.

Uzima se do znanja, da su bili izloženi zaključni
računi za općinu Kastav i pridružene Brgrad, Lisac,
Skalnica i Studena za godinu 1905., posljedak kojih iz-
nosi u prihodu K 196.129-86 p u rashodu K 193.717-45 p
dakle sa viškom od K 2412-41 p, a čisti aktiv iznosi
K 263.704-62 p. Odobrava se ujedno po opć. upravi
učinjani zajam pridruženim općinama Brgrad, Lisac,
Skalnicu i Studenu od općine Kastav za pokrće blag-
manjka sa K 4227-34 p glede česa nek se zamoli zem-
aljski odbor za odobrenje tog zajma. U revizionalni
odbor za pregledanje opć. računa godine 1906. imenuju
se gg. Armanini Viktor, Jelusić Franjo i Srđec Mate.
Kod pridruženih općina neka se pozove i dohćine župane.

Poslo se je Četina Ivan stariji odrekao službe
opć. lugara u Lužini shog bolesti i sluzosti imenuje se
umjesto njega Jardaš Muta iz Brnčići 67 sa mjesečnom
plaćom od K 48.

Preporuča se c. k. poglavarstvu na uvrženje molbe
Kukuljan Mihovila i Butorajac Francike za prodaju vina
i piva na malo, te onu Jurečić Prana za prodaju ze-
stokih pića na malo.

Odobravaju se kolaudacije: opć. puta na Kantridi,
što ide k moru, isplativ poduzetniku dostatbenu cijenu
i višeradnju sa K 10; popravak zida u Zametu uz put
sto vodi do Ivančića na Pavinići sa višeradnjom od

K 117-01 p; popravka zida oko groblja u Sv. Mateju
sa višeradnjom od K 159-20 p i doznacuje se Širola
Ivanu za oštetu učinjenu na livadi K 15 i za uzeto
zemljište K 48; stolarske radnje u školskoj pisarni muške
učione u Kastvu sa ukupnom svotom od K 157-74 p i
stolarsku radnju učinjenu u sgradi c. k. muske učitelj.
škole sa K 81-58 p. Odobrava se dražba glede zakupa
opć. štala na Grekvinu sa dostatbenom cijenom od go-
dišnjih K 225-05 p; dražba o izradbi 18 novih školskih
klupa u Rukavcu sa K 413-80 p i dražba glede beto-
niranja tla na opć. sajmistu u Kastvu sa K 766. Ujedno
ustanovljuje se pristojba od 50 p za smještenje svakog
krmka izvan sgrade na sajmistu.

Na molbe za prodaju opć. zemljišta zaključuje se,
da se prodade Šepić Matu kućno tnal i štira u Poro-
čicama za K 44-68; Mladenčić Josipi mjesto njenom
suprugu kućno tnal u Srđecima za K 40-36. Kinkela
Matu iz Dol. Rukavca oštećuje se za uzeto mu zemljište
pri cesti Pod orehi-Ploče sa K 3-75 p. Afrić Josipa iz
Brgrada oštećuje se za uzeto mu zemljište pri dogradnji
škole u Brgradu sa K 80. Grbac Matu iz Zameta ošte-
ćuje se za uzeto mu zemljište pri cesti Sv. Križ-Hosti
sa K 320 p, i daje mu se K 50-40 p za posječene mu
42 ruže.

Na molbe za podijeljenje novčanih potpora dozna-
ćuje se jednomo K 4, šestorici za K 6, petorici po
K 10, trojici po K 12, dvojici po K 15, jednomo K 20;
za očišćene opć. štralkije Brozović I. K 5; za vožnju
L. Kuzmića u riječku bolnicu i A. Lucić natrag K 10
isto Susanj A. K 9; Tibljas J. za putne troškove u Trst
daljniji K 600 p; za pratnju umobolnog Kinkela J. u
Stenjevac K 66-60 p; grobarom groblja Sv. Lucije za
pokop i prisustvovanje razudbi ljешine K. Cima K 30-20 p
isto za Brnčić J. K 14; upravi župne crkve sv. Jelene
za dobavu novog ormara K 200; M. Brozović iz Kastva
na račun zajma što će se ga odučiti odnosno potpore
K 100; mjesećne dječama za školsku godinu 1907/1908.,
Mehorić I. po K 16 i za dobavu odjela za sada K 203,
Ujić F. po K 16 i izvanredno za sada K 60, Grbac V.
po K 16, Stefan M. po K 10, Ružić J. po K 15 i iz-
vanredno za sada K 30, Munić M. povisuje se dosadnja
potpora na K 80 za uzdržavanje Mamić Tonke. Zaklju-
ćuje se, da se naruči i podijeli županima, školama i
uredima 50 komada Čirito-metodijskih koledara za go-
dinu 1908. Za popravak kapelanskog stana u Zvončić
doznacuje se K 700 obzirom na neznatnu najamninu
školske sohe, što se nalazi u tom stanu već više godina.

Host M. Stanaru anticipira se K 30 na teret A.
Čikovića poduzetnika gradnje škole u Hostima, buduć
je na istoj popravio nekoje manjkavosti. Za zidarske
popravke na školskoj sgradi u Zametu K 42-08 p te za
popravak stolarske radnje i klupa u istoj zgradi K 103-32 p
i za posno; obavljen za godinu 1906/1907. K 11-90 p;
za popravak školske sgrade i dobavu napisnih tabla
škole u Bršćcima K 32-75 p; za popravak puta Zaluke-
Zdemer, da se isplati više zasluženi K 12-60 p povrh
odlučenih K 100, za popravak puta od sela Bani do
Čikova doznacuje se K 50 i od sela Ivuli do Gržetići
K 50. Jelusić ud. I. oprasiti se zastojnog interesa K 43-74 p
uz uvjet, da isplati glavnicu i trogodišnje kamate.

Izcrpiv dnevni red, predsjednik diže sjednicu u 5 1/2
sati po podne.

Narodnom občinstvu preporuča
svoju bogato snabđevenu robnu trgo-
vinu
Marko Zović
krojački majstor
PAZIN — Narodni dom.
Naručbe obavlja brzo i točno
uz umjerene cijene.

Prima novac na štednju od svakoga, plaća od istoga 4 1/2 %
čisto bez ikakvog odbitka.
Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uložnja suglasno ustanovio vođi isti manji rok sa odkaz, na odkaz od 3 dana.
Zajmovo (posude) daje samo zadržarom, i to na hipoteku i sadućitoc uz garanciju.
Uredovni sati svaki dan od 9—ra sati prije podne i 9—6 sati poslije podne; u nedjelju i blagdano osim juija i augusta mjeseca od 9—sa prije podne.
Društvena pisarna i blagajna nalazi se u vialo Carrara vlastita kuda (Narodni Dom) prvi po doznio, gdje se dobivaju pobliža informacije.
Ravnateljstvo.

Oglas, pripisana itd. Iznaj i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novi za predbroju, oglas itd. nisu se naplatuju ili polaznicom pošte, štamparice u Beču na administracija lista u Puli.

Kod naručbe valje točno označiti imo, presliku i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne prima, neka to javi odpravalcima u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Školskog računa br. 847/849. Telefon tiskara broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rasta male stvari, a našom sve pokvari“. Narodna poslovica.

Iznaj svakog četvrtka u podnu.

Netakani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne takaju u sastranivanju ne primaju. Predplaća se poštarnicom stoje 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 3-50 na pol godine.

Izvan ceterum više poštarnica. Plaća i utičaje se u Pull.

Pojedini broj stoji to h, mo-stali zo h, koli u Pull, to h izvan ltu.

Uredništvo i uprava nalazi se u „Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.“ (Via Graba br. 1), kamoneka se naslovijuje sva pisma i predplaće.

odgovorni urednik i izdatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskara Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Pull. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

O austro-ugarskoj nagodbi

(Nastavak govora nar zast. dr. M. Laginja).

Tu dakle oni nisu ništa izgubili, a po tom nismo mi ništa dobili. Ali kod poštanskih i brojajavnih utanačenja i t. d., tu su oni uklopili zajedništvo, jer to ne bi bilo ugodno možda osobito u medjunarodnom prometu i za buduće ugovore sa ostalim državama. Što se tiče ribarstva na moru i veterinarskih prilika, kaže on: „Tu je zajednički i sporazuman postupak upravo u interesu Ugarske, jer kad ovi ugovori ne bi bili sklopljeni zajednički, Austrija bi mogla sklopiti s Rusijom ili s kojom drugom ugovor, na našu štetu“. On je dakle sasvim sebi savjestan, da bismo mi n. pr. sa Rusijom mogli imati povoljan ugovor glede uvoza takvih stvari i takvih produkata, kod izvoza kojih je Ugarska zainteresovana, — i vice versa. Neke bude prepušteno gospodi, koja vode državne poslove, to, da li ne bi bilo u interesu Austrije, da se upravo u prvom redu misli možda na Rusiju radi njenog velikog proširenja i njenih industrijalnih potreba.

Idući dalje u tom gospodarskom pitanju, veli Košut, da stvar nije tako zla. Jedino što je matematički ili — recimo autentički — takodjer državno pravno neugodno za Ugarsku, jest pitanje kvote. Ali u pitanju kvote — bez obzira na to, da smo već čuli izicati silne žrtve, koje ovisrana država pola doprinosna za zajedničkimi carinskim prihodima — Košut je sebi napravio račun (a mora se priznati, da je za Ugarsku dobro računao), po kojem se vidi, da Ugarska sasna ništa ne gubi niti sa povišenjem od dva postotka. (Cujte!) Košut računa ovako: Dva postotka povišenje kvote znače za nas već izdatak od 4,800.000 K godišnje. Zatim kaže: uz, mizmo sada protuvriednost od toga, a u tu protuvriednost spadaju: prištednja kod domenjalnog zajma iznosi 2,200.000 K; ono čim ćemo se okoristiti kod prednatnog postupka u konzumnim porezima nosi 500.000 K; obustava poreznog oslobođenja kod rente — jer na ime ugarske rente ne će više u Austriji biti dužna plaćati porez — to stoji Austriju 750.000 K; prištednja javnične vriednosti kod godradne rente, koju ćemo mi — kaže on — čim bude mogude, dati konvertirati, to iznosi čeliri po sto od 50.000.000 kruna, dakle 2,000.000 K na godinu. Eto, to sve čini okruglu svotu od 5,530.000 K dok pava od dvapostotnog povišenja kvote iznose 4,800.000 K. K tomu doduse dolazi još jedna malenkost od 35000 K, ukinuće transportnog porezna austrijskih plovidbenih poduzeća.

Sa kvotom i sa ovim ukinućem transportnog poreza na korist Austrije gubi Ugarska sve skupa 5,150.000 K godišnje, ali po recenim udonacanjima dobiva 5,530.000 K godišnje, dakle se i prema Košutovim računima vidi, da će Ugarska, ako se uzme u obzir kvotu, takodjer aritmetički imati koristi.

No uzimmo, gospodo, da se je ekscelencija Košut prevario u računu, — to se može svakomu dogoditi —, uzimmo,

da je on za polovicu odviše računao, što onda ostaje za silne stečevine, koje su Mađjari dobili na drugim gospodarskim poljima i za silne stečevine, koje su u državnopravnim pitanjima — a to je za njih glavno — i takodjer s tim postigli, što će nas u g. 1917 liepo pozdraviti, reći: „Austriji zbogom i raditi slobodno, kako hoće i kako im se sviđa?“

Eto, gospodo, to je razlog, zašto moramo da potanko govorimo o ovom zakonnom kompleksu, jer to sve čija na to, da drugi dio monarhije postaje u svakom pogledu sasvim samostalna država što za nas Hrvate znači isto razdiobu na dvoje, trganje našeg narodnog tiela. A s timom propada, kako se zna, i duša.

Makar se mi biedni zastupnici ne trebamo baviti s tim, što je u interesu monarhije a što nije, ja sam se ipak oslobodio, da mali komentar iznesem, da se u kasnijim godinama budu ipak ljudi sjedali i ovdje našli zabilježeno, kako je u Ugarskoj čovjek, koji jamči za svoje riječi, kako je drugi glavni kompaescenat mislio o ovim ugovorima i o onom, što nam je predloženo, da primimo, pa kako je on to interpretirao.

Vjeran ovoj vponeni, koju sam spomenuto na početku svoga govora, postaviti ću se na svoje uže narodno stanovništvo. Pokušati ću, da ovu zak. osnovu prosudim sa hrvatskog narodnog, ili — ako hoćete — sa jugoslavenskog stanovišta. Jer ono, se je pod imenom „hrvatskog državnog prava“ tu i tamo možda krivo razumijevalo, bilo je nedavno u ovom parlamentu na vrlo važan način ispravljeno.

Za mene i moje uže sumišljenike osobita je radost, a za dotičnoga kolegu osobita je zasluga, da smo prije malo mjeseci ovdje čuli razlagati načela, po kojima takozvane slovenske zemlje u buduće imaju da drže na pameti bližnu savez sa Hrvatima i Srbima na jugu monarhije.

Spominjate su se tu historijske opazke, a ne nikakva poezija. Gospodin dr. Kršk iznio nam je pozitivne povjestne podatke, dokumente i diplomatske izprave, iz kojih jasno proizlazi realna unija Stajerake, Koruske, Kranjske i kraljevstva hrvatskoga i jasno se otkriva, da je hrvatska pragmatička sankcija posebno i to nekoliko godina prije nego od Mađjara i to kao dvostrano obvezatni ugovor između habzburške dinastije i hrvatskoga naroda bila primljena. Ova, kako je poznato, potiče od g. 1712, a ugarska od g. 1723. Nama pak Hrvatima nije nimalo svojedno, da jedna država, kojoj je uzor i stil nekada bila bezgrešna djevica Sancta Marija patrona Hungariae, a danas se ta država vrlo udaljila od kršćanstva, da nam potrače tudja; da mi ovrstani Hrvati s tom državom nemamo absolutno nikakvih odnosa, u javnim odnosajima, u trgovačkim prilikama i t. d., a na to cilja čitavo nastojanje, jer ja sam u dnu duše uvjeren, da od g. 1917. dalje Mađjari ne će htjeti imati pače niti krhkog saveza sa Austrijom u pogledu trgovačkom ili inakom, oni će se koliko budu mogli otrgnuti od nas, jer vrhu njih stoji kao kletva ideja zajedničke

monarhije, koja čini kontrast njihovoj mađjarskoj narodnoj državi. Oni će se prije ili poslije sasvim razstaviti.

„A, gospodo, ne samo naša zadaća, nego bi i zadaća svih austrijskih naroda morala biti, da sebi u tom pogledu pomognemo. Sve bi austrijske narode moralo zanimati, da vrata ove monarhije na jugozlatoku ne budu zatvorena silovito, protiv naše volje i naših nada, protiv naših budućih aspiracija. To će se dogoditi, ako stvari budu dalje ovako isle, kao što i predmet, o kom sad razpravljamo, čini quasi temeljni kamen, makar možda samo srednji ili pače prvi temeljni kamen.“ (Sliedi.)

Iz carevinskoga vieća.

U Beču 30./11. 1907.

Na početku pročitanu je vrlo ostra interpelacija zastupnika Breitera radi divljačkog postupanja pruske vlade proti nesretnim Poljakom u Poznanju. Podneseno je i sa strane južnih Slavena predloga i upita, koji idu za: tim, da se poboljša materijalno stanje našega puka ili se traži od vlade, da doskoči ovom ili onomu zlu, što ga prouzročuju osobito pojedine javne oblasti.

Ivišni član mladočeskokluba zastupnik dr. Stranski prosvjeduje u oštrom govoru proti nakani ministarstva, da se njegova osnove o nagodbi, o gradnji dalmatinske željeznice i o privremenom proračunu prešnimjati i da se ih kratkim putem razpravi. Nagodbeni odbor — reče — nije jošte razpravio vladine osnove, a već se ovdje od nas zahtjeva, da ih proglasimo prešnimjati; to nije pravilno ni dopustljivo.

Česki radikalac prosvjeduje u ime svoje stranke najprije česki pak njemački proti postupku vlade, koja posize za takvim sredstvi kao što je njezin predlog za prešnost nagodbenih osnova.

Istotako odlučno prosvjedovao je njemački zastupnik Iro. Zatim se je radi na razpravu o prešnih predlozih radi skupće živeža; prva razprava svršila je već u posljednjoj sjednici, a u ovoj priglasilo se je 16 govornika za stvarne izpravke, te se je opet razpravljalo i ispravljalo puna dva sata.

Konačno se prešlo na glasovanje i to najpomenično glasovanje prvog predloga (zast. Schramela). Predlog je dobio preko stotinu glasova, ali je ipak propao, jer nije dobio potrebitu dvie trećine svih glasova. Radi toga nastala je na klupah socijalista nečuvena buka i vika.

U ovoj sjednici pokazalo se je opet jesprom da slovenska uzajamnost nije prazna riječ, ali se ju zalibože praktički vrlo riedko provadja. Zastupnici svih slavenskih stranaka oštro su prosvjedovali proti tlačenju poljaka u Njemačkoj. Zast. Gustinčar govorio je za prešnost svog predloga, da se nalime poboljša materijalno stanje državnih poslužnika. Na koncu govora dobio je od svojih poglavara nalog, da povuču prešnost, što je on i

učinio uz smjeh jednog diela slušatelja. Na taj korak odvražili se članovi slovenskokluba po želji vlade.

U Beču 2./12. 1907. Medju podnescima, koji su u ovoj sjednici probčeni, nalazi se i npit zast. Spincića i drugova, kojim se pita vladu, zašto već jeduom ne izgradi luku u Neretišću na otoku Cresu.

Vlada je nastojala skloniti zastupnike da povuku svoje prešne pregloge, što joj nije svud pomoglo.

Tako je došao na razpravu prešni predlog česko-radikalnik zastupnika, koji ide za tim, da carske oblasti nebi tako strogo, kao ao sada, postupale proti onim osobam u Českoj, koje su prisiljene na demonstracije zbog velike nevolje, koja vlada u jednom dielu Česke.

U razpravu govorili su česki radikalci dr. Hajn i zas. Lisv vrlo na dugo i samo česki. U razpravu posegnulo je i drugih govornika te je trajala od 3 sata po podne do 10 sati na večer. Razprava nije jošte dovršena te će se dovršiti u današnjoj sjednici.

U Beču 3./12. 1907.

Ministar predsjednik Beck odgovorio je na upit zastupnika Breitera, koji je tražio, da se naša vlada zauzme za nevojlne Poljake u Pruskoj Poljskoj. Ministar je kazao da se mi ne smijemo uplitali u nutarnje poslove drugih država.

Danas je razpravljen prešni predlog zastupnika Hajna. Govorio je socijalista Jaroš. Česki slobodoumni zastupnik dr. Masaryk obrazložio prešnost svog predloga koji teži za slobodom nauke na sveučilištih i sa garancijom, da će se tu slobodu sačuavati. Ovaj zastupnik je poznat kao velik slobodnjak i protivnik naše vjere i crkve pa nije čudo, da su mu židovi, socijalisti i Nemci odobravnili. Kazao nije ništa nova, jer se sve ono može čitati u njemačko-židovskih novinah danomice.

Ministar hogostvoja i nastave odgovorio mu je, da se na sveučilištih neće ništa mienjati, a poznati grof Sternberg pobijao ga je uspješno točku po točku poduljim govorom. Za prešnost tog predloga govorio je jošte židovski zastupnik Dr. Mahler. Tada je razprava prekinuta i nastaviti će se u sutrašnjoj sjednici.

Politički pregled.

Pula 6. 7. 1907.

Austro-Ugarska.

Nova je godina na vratima a jos nagodba nije prihvaćena. Pred 14 dana držalo se da će se nagodbu oimah i lahko proturati, nije se davalo previše važnosti zaključku „jugoslavenske svezu“, na sadu se gospoda na Vladi sjedaju Hrvata i priete i miluju. Znak je to da su naši zastupnici dobro promislili i pametno zaključili postupati složno sa braćom u Budimpeštanskom saboru te glasovati protiv nagodbi. Ministar-predsjednik barun Beck nalazi se u teškoj skrjepu, on se nada da će na

godbu proturati putem prešnoga predloga nu njh još sjegurano dobili 2/3 glasova te zato se neprestano dogovara sa strankama.

Drago nam je probićti što „Hrvatsko Pravo“ iz Zagreba piše o našem zastupniku dr. M. Legniju:

„Mi rado priznajemo druženju, da on svoju dužnost u bečkom carovinskom vijeću besprlikorno vrši. Pod znakom njegovog tečnog, ozbiljnog i dostojanskog duha štiti sada državu Hrvata u Beču“. A u čemu se sastoji ta štiti? U tomu, da su svi narodni zastupnici u goslayenske svjete protiv novog austro-ugarskog nagodbi, i to poglavito radi toga, što tiče hoće da pokažu svoju potpunu solidarnost s našimi delegatima u Budimpešti. Hrvatski zastupnici iz zemalja: zastupanih na carovinskom vijeću, nisu voljni za čijenu nikakove koncesije glasovati za nagodbu, samo za to, jer se tu našoj političkoj narukci tako bezdušno krše propisi zakona I.: 1868.“

Drago nam je velimo to probićti radi čudne uloge koju je taj list više puta igrao sa hrv. delegatima u Budimpešti.

Itina je da je vlada „obećala“ Dalmaciji željeznicu, i još što šta, te se čuje da će ona to i uzkratiti ne budu li dalmatinski zastupnici glasovali za nagodbu.

Pravom kaže na to organ hrvatske stranke u Dalmaciji uvaženi „Narodni List“: „Hoćemo da vidimo tu vladu i tu politiku osvete i prkosa.“

Da se protura nagoda u Ugarskom parlamentu ministar predsjednik Wekerle i za silu „ban“ Rakodacy izhodili su saziv hrvatskog sabora za dne 12. t. mj.

Jučer u 6 sati po podne imali su svi delegati i svi članovi koalicije u Pešti pogovor što je za činiti, te nam nije još poznat zaključak, nu mirne duše idemo budućnosti u susret znajući u čije je ruke sudbina naroda.

Bugarska — Srbija.

U svom govoru držanom u sobranju ministar izvanjskih posala Stančev rekao je o odnosajih između Bugarske i Srbije da isti nisu dobri, nisu bratski kako bi morali biti između susjeda i istoplemenjaka. Bugarska želi da se ti odnosaji promjene te će učiniti sve moguće za svoje strane. Kamen smutnje je Macedonija koju svaki svojata za se a međjutim kršćansko pučanstvo trpi pod turskim i grčkim zulomom.

Rusija.

Treća se Dama otvorila i napokon započela svojim radom. Svi priznaju veliki korak na bolje sa ovom Dumom koje se sastoji od izabranih umova kojima leži na srcu sreća domovine.

Ministar financija jako se povoljno izrazio o Rusiji, te njoj nije treba utjecati se vani.

Ugledni franceski list „Patrie“ izrazio se da je ili vlada morala biti snema nepristrana prigodom prošlih izbora za Dumu, ili je narod Ruski najinteligentniji na svijetu.

Dojduće godine sprama se u Petrogradu veliki sveslavjanski sastanak te se već rade pripreme za isti.

Orna Gorā.

Prošli četvrtak je bio svedani otvor crnogorske skupštine. Knjaz Nikola bio je burno akklamiran. Kad je u pristolnoj, besjedi spomenuo urobu proti njemu zasnovanu, čuli su se poklici: Prokleti da su izdajice! Kad je knjaz izasao, narod ga je burnim poklicima pratio do dvora.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Pala 5. 12. 1907. Grozna smrt nesretne mladice Silligoja uzdrmala je svako ljudsko srce. Pogana protivna štampa prve se je dane ojućala i podala se crnoj službi obrani najme zločinaca. U tu je

svrhu i talijanska i socialistička štampa bezsrtašno lagala da se je čin dogodio u Velom Vihlu, i da je po srčici jedina ljubavna sfera. Naši su protivnici htjeli da moralno ubiju „o. pajsveltem“ što ga ima jedna žena, srpskomu postomu, bezsrtašno godišnju zenu majku, vise brojke, dječice koja je — zaklanjivak — u Silligojem putovala koljnu, onli je. Kako smo javili štiti u iz Galvansk zaprti te oglas dajje iskazuje. Zadržano je samo što pristav Sillig, poznat sa svojih talijanskih curčava, vadi predstrigu! — Nu pravak, pravak, čudno silje, jer živimo u zemlj, iznimak!

U proslavu 59-godišnjice vladanja N. Vel. Cara „Sjedinjena patriotska društva“ priredila su u ponedjeljak dne 2. decembra u 8. i p. sati u večer u velikoj dvorani „Hôtel Belvedere“ veliki koncert glazbe c. i k. pjes. regimente broj 87, koji je izvrstno ispao. Naroda je bila puna dvorana. Čisti prihod razdijelit će se u jednake dijelove za božićnicu hrvatske, talijanske i njemačke školske djece.

Dne 1. 12. umro je u bolnici vrlj Hrvat iz Dalmacije Stjepan Čabrić kuhar c. i k. ratne mornarice, član „Sokola“ i „Dalmatinskog akupa“ u 80 godini života. Sprovod se je vršio dne 2. 12. uz silno saučeeše naroda. Počivao u miru!

U noći od 2—3 t. m. nezvani lupeži prevrtashe blagajnu u konobi vina g. A. Trandica te mu odnešose oko 6000 krunaj, otvorishe zatim bačve te iztočishe oko 624 hektolitara vina i sve ulio u skladištu. Opažamo da je konobatik opć. stražarnice!

Obćinski Izbori u Rovinju. Dne 27. o. mj. svršili su obćinski izbori u Rovinju za III. tjelo. Izborni odbor građanskog društva t. j. nazovli liberalnog društva odlučio je bio da će sudjelovati kod izbora u III. tjelu, premda je znao, da će sramotno propasti i akoprem je toj sramoti predsjedništvo građanskog društva htjelo izbjeći. I propali su lažliberalci upravo sramotno. Glasovalo je u svemu izbornika III. tjela 969, od kojih je palo glasova na predložene talijanske umjerene ili kršćansko-socijalne stranke 903 glesa. Liberalci su dakle dobili oko 50 glasova.

U II. tielu pomoću poznatih nezakonitosti „pobjedili“ su liberalci sa malenom većinom, u I tielu pako još oni gospodare.

Boji se kamora općeg prava glasa jer će ona biti njezina propast. Čast Rovinjskom puku koji se diže proti gospodi koja ga tlač i u rodnom mjestu jednoga Bartolia zadaju istomu trista jada.

Lošinjski kotar.

Iz Cresa, nam pišu: U ponedjeljak odjelo se od nas upavitelj ovog našeg zuda presvj. g. dr. I. Orbančić. I ako pismo obćinjati hvaliti ijednog činovnika, jer vrs samo svoju dužnost, to ipak činimo ovdje častnu iznimku pozdravljajući na svojem odlasku vrijednog i uzornog činovnika, koji je u ovo deset godina što je s nama ostavio najbolju uspomeni u ovom pučanstvu a veliku prazninu među brojnom kitom svojih prijatelja i stovatelja! Tješimo se što je na njegovo mjesto nastupio naš domorodac i rodoljub suda. pristav g. Mavar, pak se pouzdano nadamo da te nam ga viješte sudacke oblasti sačuvat na ovome mjestu kao dostojnog zamjenika svog obćeobjubljenoj predstavnika.

Obćinskom listnika traži putem našetjaca obćinska uprava u Osoru za poredne obćine Osor, Nerezine, Sv. Jakov i Puntarič sa godišnjom plaćom od 2000 K i sa pravom, da drži jekarnički ormar. Molba valja poslati navedenoj upravi u Osoru do 23. decembra o. g.

Krčki kotar:

Iz Vrbanika piše nam g. Jarko Gršković da on postuje vjerno svedenstvo te da bi hlo znati koja su obćinska načela koja se protiv katoličkih nauki. Iz naše škole veliki židovski oganj, nastali te je vrlo nepametuju, da se štiti u malim mjestima gdje je srčaku obćinske svedenstvo, i koju prigodi, ako se drži da se idu graditi a nema ljepše ni pametnije stvari, kad vlada slova izabiju svedenstvo i obćinskim slvom.

Pazinjski kotar:

Predšavje u Pazinu. Sljedeće nedjelje dne 8. prosinca predavat će u dvorani „Narodnoga Doma“ u Pazinu gosp. kol. veterinar Praydoslav Rebek: „Prva pomoć, kad životinja nastrada“. Početak u 10^h prije podne.

Djako pripomoćno društvo je u mjesec studenom primilo ove prinose:

Zem. školski nadzornik Fr. Matejčić — Trst K 40.— Uprava „Novog Liska“ — Rijeka, na vijest pod naslovom „Pohvalno“ K 7-88. Zupanstvo općine Krajbreg — Zrnin K 100.— Zupanstvo općine Sv. Ivana — Zrnin K 100.— Gospodja I. Z. ga dobivenu okladu — Pazin K 1.— Dvije partije šaha — Pazin K 2.— Gosp. Blažić Ivan, pom. kapetan — Ičić po gosp. Ellneru K 2.— Sabrano na prijedlog gđjice Milke Burečić dne 27./XI. 1907. na piru gosp. Josipa Peršića sa gospodjicom Josip Grčić iz Vranje K 7-10. Gosp. Antun Pavel Sanelj, opć. tajnik u Dolini kod Trsta. Polovica sasupljene svrle dne 16. XI. po izboru župana i opć. savjetnika K 13-50. Gđjice Karolina Pečenik — Pazin, sabrala 8 K, a dodala 5 K, ukupno K 8.— Dobitak lindarskoga taroka K — 60.

Prijatelji mladeži, sjetite se naš! Odbor.

Iz Draguća nam pišu:

U nedjelju 8. ovog mjes. održavat će Podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Draguč-Grimaldu svoju glavnu skupštinu s obćinim dnevnim redom u Grimaldi u 3 sata poslije podne na koju gg. članove i prijatelje Družbe najuljudnije pozivlje Odbor.

Porečki kotar:

Iz Zronja. Braćo Zrenjci! Zar Vas je mogla gore uvriediti Legina glasba nego li 24. novembra 1907. koja je kroz sve nedjelje novembra i nekoje oktobra držala javne plesove, te si liepu punila žepove sa hrvatskim novcem? Već pomenutog dana za zadnji put ove godine držala Legina glasba u Zrenju javni ples, te kad je prolazila putem, u obr. 2 Vam je izvrijala izvijnu pjesmu „olla patria di Rossetti non si parla che italiano“, što drugi put se nije usudila poduzeti. Pitam Vas: Zašto nije prije tako postupala, te jano na taj način vriedjila hrvatsku narodnost? Odgovor je jasan. Kad bi to prijašnjih nedjelja učinila bila, mnogi bi hrvatski mladić bio zapustio njezin ples, a njezin bi žep bio stotovao.

Sada pak, zadnje duhovske nedjelje, sa svojim ponanjanjem Legina glasba u Zrenju očito je pokazala, da Vas ismehava, po domaći rečeno, da Vas ima za nora. Što ih je sada briga! Za sada ste im napunili žepove, a do pusta zaboravili čete na ovu narodnu uvriedu, te opeta polaziti Legin ples. Tako oni raduju. A kako Vi mislite? Da li čete i nadalje trpjeti lakve narodne uvriede? Ako Vam nije jošte zamrja luhav do mukolupnje hrvatskog naroda i ako ste narodni mladići i djevojke ne biste nikada smjeli stupiti u Legin ples, pa makar morali pod „mešić“ plesati. Dakle na noge naš, mladići i djevojke, pokazite našim protivnikom da znate svojom glavom misliti. Stojite sa u bratsko kolo, a daleko Vam vrata Leginog plesa. Naši dječci Zrenjci znali su

u drugim zgodama pokazati da su čili Hrvati, pa će i ovaj put to isto pokazati, ali su čili Hrvati, jer poznamo njihovo narodno i pošteno srđce.

Za dne 19. decembra 1907. najstarije je sv. misa za pokojnu cesaricu Elizabetu. Toj sv. misli prisustvovalo je 1180 ljudi naroda, školska djeca družbine škole, koja su svojim obćubljilim g. učiteljima, te školska djeca Legine škole — 112 učitelja, te je jedno dijete moralo voditi postalnu Leginu školsku djecu u crkvu. Obćinska administracija bila je zastupana po jednom članu Hrvatu. Svima upalo je u oči, da manjkaju kod sv. misle učitelj Legine škole i predsjednik obćinske administracije u Zrenju. Videant consules!

Koparski kotar:

Talijanski socijaldemokrati za „Leginu školu“. U Mitjah su na obćinskoj upravi po drugi put takozvani socijaldemokrati, koji se u „Vubavi prema našim nerazlikuju ni za vlas od najžešćih talijanskih nazovli liberala. To po većini socijalističko obćinsko zastupstvo održavalo je dne 27. o. mj. redovitu svoju sjednicu; u kojoj je dalo najprije izrazu svom socijalističkomu pak svom liberalnomu mišljenju. Oni se je izjavilo najprije za slobodnu tobož, a istinu za bezvjersku školu; a poslije je za talijanske svedenstvo Trstu. Tako je zadovoljilo i socijalisti i svoje saveznike liberala:

Kad je pako slavio jedan zastupnik predlog, da se vršiti u priedoru svrloca od 100 K za popratak jedne crkve, dobio je ijegov predlog i glas; istolako dobio je jedan glas predlog istog zastupnika da se dade neznaatnu podpору dječjem zabavistu bratovećine sv. Ivana i Pavla. Nu isti zastupnik (neki Marchio) bijaše sretinji trećim predlogom, da se dade naime podpōru od 100 K „Leginoj“ školi u Kolombanu, jer bijaše isti prihvaćen velikom većinom glasova.

Slovenski obćinjari sa mljsekih brda moljkaju već mnogo godina slovensku pučku školu a socijalističko-liberalno zastupstvo u Mitjah izjavilo se je na upit kotarskog školskog vjeća, da se ustroje na brdih dvor škola t. j. talijanska i slovenska. Slovenci pitaju samo slovensku, a obćinski upravitelji njim daju i više nego li pitaju t. j. i talijansku školu! Pak da nisu ti naši nazovi socijalisti plemepiti i darežljivi ljudi?!

Na koncu sjednice napao je neki dr. Deluce učitelj slovenske pučke škole u Skotljah, jer da je tobož branio talijanskoj djeci upisati se u talijansku školu. Bilo je da je taj vriedni naš učitelj nastojao, da se slovenska djeca upišu u slovensku školu i odatle jadu i vapaj toga šijora Luke!

Franina i Jurina:

Jur. Ce rešete do Valuna kumpare Franu? Fr. Da, da sen bil va Valun, počekajte do Vam povedat ce je tamo novoga. Jur. A ce, da cujem. Fr. Ce mislite, da imamo samo mi va Cresu vlastelu znate, da ima i va Valunu ljudi ki bi oteli bit vlastela. Jur. A sajet, a ki je to? Fr. A Milordo, to sajet je udelej kuću ima bučgu i hatku nego cekajte cu. Vam jos nec poved.

Jur. A co?

Fr. Kuda mu je pitor-pitar ze koluri do hrvatake bandre a M'lor do je jedi seda na njega i nezna ce je ucinit. I znate ce je ta sijet ucititi, on je videl, da nasi vlasteli imaju tapedi a on ni cekal niko nego je sel va Lovran, da ce on kupiti tapedi, ma kako sen cul, da je hodel povrnut one tapedi va Lovran zac, da kada je hodil po tapedi, da su mu se cavli do postol zadržali za tapedi.

Jur. Ma ki spjet bi se to domatjel?

Fr. I jos, da su mu dali na jednom pitor pit a on, da je zavrisel Etilva, a Valonjani kada su to cul oni su svi zavriseli Zivili Nasi.

Jur. Ma su mu vero dobro odgovorili. Ce on misli, da su svi onakovi kako je on i ancijan i ancijanov brat kada pridu va Cres i vide jenoga vlastelu onda znemu beretu pa delaju zglavu kako i simije.

Fr. Ma vero imas prav.

Razne primorske vijesti

Rendićovo djelo. — Minulih Svetodunskih priznaka bilo je najživlje na gradskom groblju sv. Ani kod Trsta. Ove godine možemo kazati, da je groblje naraslo samo jedno novo djelo umjetničke vrijednosti, a to je nadgrobni spomenik obitelji Kosovića.

Spomenik je sagrađen iz tamnog mramora iz kojeg živo odakuc obrubi tjesketavog mozaika, koji je naobljubljeniji ureš Rendićevih spomenika. Na mramornoj gromadi sjedi bronzani kip; klontu glave; teško zamisljen. Zeljzorna ograda naokolo spomenika pravo je umjetničko djelo. Uobće citavo je djelo vrlo uspješna kombinacija modernizma sa orijentalizmom. Tako piše „Piccolo“.

Pred spomenikom je uvijek bilo mnogo naroda, koji se je divio remek-djelu našega umjetnika Rendića.

Mrvica zadovoljštine. Citamo u jednom tršćanskom listu, da je dalo upravno vijeće austrijskog Loyda nalog u svojem arsenalu, da mora skinuti sve talijanske table na parobrodima za Dalmaciju te da ih zamjenji sa talijansko-hrvatskim.

Taj pravedni i posve opravdani nalog tumaći neisplododumniji talijanski list grada Trsta kao znak potištenosti i robstva loydove uprave prema cesarskoj vladi radi podpore, koju od nje prima.

U ostalom — kaže — naše more (mare nostrum) neće izgubiti ni svoj talijanski karakter niti svoju plavu boju radi nekujih dvojezičnih tabela, čemu dodajemo mi; da bi to sve moglo odgovarati istini samo kad biste htjeli naši kazati gdje je to „mare nostrum“ ovdje oko naših obala, a kamo li ono oko obala naše krasne Dalmacije.

Predstavnik talijanstva! Dne 22. pr. mj. održavala je židovsko-liberalna stranka u Trstu u jednom kazalištu sastanak, na koj su mogli samo pozvanici i na kojem se je imalo razpravljati o budućem talijanskom sveučilištu u Trstu.

Na taj sastanak došli su i predstavnici talijanskog dječstva sa sveučilišta u Beču i sa onog u Graecu. Oni su govorili za talijansko sveučilište i silno im se odobravalo, ali ta dva jedina odaslanka talijanskih djaka jesu po rodu il' starini zgoljni Hrvati. Jedan se naime zove Dudan (Dalmatinac) a drugi Zuvic (Suvich) tršćanin naših narodni odpadnici hrane i zagovaraju talijanstvo u ovih naših stranah na škodu i propast našega naroda!

Zapisljeni nagodbenog odbora za izboru reformi u Istri. Tršćanski listovi priobćuju zapisljenke, sastavljene od nagodbenog odbora, koji je vječao u Koprju za posljednjeg saborskog zasjedanja o osnovi izbore reforme, koju je bio izradio zemaljski odbor za Istru. Koji protiva tu osnovu, razviditi će lahko, da je njom htjela talijanska saboreka većina osigurati

si za nadogledno vrijeme gospodstvo knu u zemaljskom saboru, toji u zem. odboru, na što dakako nisu mogli pristati sastupnici našega naroda.

Novi zakon o obdinskim liečnicima u Istri. Dne 22. pr. mj. preobčan je bio u listu zakona i naredaba za našu pokrajinu, zakon od dne 12. augusta 1907. kojim se mienjaju nekoje ustanove zdravstvenog zakona od dne 19. marta 1874. i kojim se nadomještaju nekoje nove ličnice se liečnika-dioznika obdinskih.

Novi će zakon stupiti u kriepest prvog dana treceg mjeseca nakon što bihase zakon objelodanjen.

Ravnateljstvo Ravnateljstva sv. Ćirila i Metoda za Istru primilo je sljedeće prinose: G. Kramberger Franjo izruca dar koperskih Mehertana K 12.— Podružnica u Boljudu prihod za g. 1907. K 27.— Dr. Konrad Jancežić odvjetnik u Voloskom daruje K 10.— Dr. Pero Magdić odvjetnik u Varazdinu, izruca u raznim zgodama sakupljene prinose K 29-70. Poglavarstvo obćine Bebrina daruje K 20.— Porezna obćina Volosko u ims potpore za godinu 1907. K 1800.— Podružnica Beran članarina i darovi K 81-08. Klub „Istra“ u Zagrebu u ime dara K 77-52. — Podružnica u Rakitovcu prinos od K 78.— G. Josip Troje pravnik u Voloskom K 20.— Gajica Marija Somogij iz Varazdina darovala je prigodom proslave 25. godišnje učiteljevanja K 5.— G. Tomićić Ljudevit iz Trsta darovao povodom zabave priredjene u korist družba u Voloskom K 6.—

Zivjeli plemeniti darovatelji i naprijed za družbu!

pučka sveučilišna predavanja. U nizu lijepih knjiga, koje ugledaše svjetlo na kladam knjižare u korist Ćirilo-Metodskih zidara (Simunić i drug.) u Zagrebu, priđoša je ovik dana još jedna. Dr. Albert Bazala; poznat našom čitačem općinstvu već dojako, radi mnogobrojnih njegovih kritičkih radnja, napisao je raspravicu, koja će dobro doći svim onim, koji se bave mislju; kako da se narodu naukovno pomogne i kako da se njegov niski zapušteni-kulturni nivo podigne. Raspravi je naslov: „pučka sveučilišna predavanja (njihova uredba i svrha)“. Ob ovom pitanju bilo je u našim novinama podosta govora; ali razbaceano i nesustavno. Dr. Bazala ide zaslugom, da je pitanje potpuno obrazložilo; pritičjem takovih ustanova u vanjskom svijetu; navodjenjem statističkih podataka; skrižaljka itd. Njegova se radja može smatrati gotovim programom za ovu vrst poduzeća kod nas. Pokret za pučku prošvjetu, koji se je u Hrvatskoj prilicno razmahao kroz ove zadnjih godina našao bi svoju krunu, kad bi se u Zagrebu i u drugim našim većim gradovima uvela ovakova predavanja. Možda će im ova Bazalina knjizica dati prvu pobudu. Knjizica stoji samih 50 filira, sa poštarinom 70 filira.

Hrvatsko Primorsko kazalite. Ova novoosnovana primorska družina počinje ovih dana svoj ciklus predstava u »Narodnom domu« u Voloskom, Odatle se kreće za Pulu, Pazin, Trst, a onda iz Trsta direkte za Dubrovnik, gdje su već sve pripreme učinjene. Odatle za Spiljet, Šibenik; Zadar, te opet na dužu saisožu u Opatinju na proljeće, odakle će svakako i Rijeku posjetiti. Sudeći po svestranom interesovanju, i odzivu, nadamo se, da je istoj dopekle već sada trajna stalnost na našim obalama osigurana.

Rječnik hrvatskoga jezika i družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru. O Rječniku hrvatskog jezika što su ga skupili i obradili dr. F. Iveković i dr. Ivan Brž, pisalo se već toliko, da bi svaka naša riječ u njegovu pohvalu bila suvišna.

Ovim svojim djelom nije kanonik Iveković pokazao samo divnu, uzornu upravu ustrajnost u visokoj svojoj dobi, već je ujedno pokazao takovo poznavanje jezika

hrvatskoga, kakovo se stječe samo ozbiljnim poučavanjem za mladih dana. Sve to veliko znanje hrvatskog jezika skupio je u monumentalnom rječniku, kojim je sjajno okrunio golemi svoj trud. Bez ovoga rječnika ne će moći biti niti jedan inteligentan Hrvat, a inteligentnim ne možemo zvati nijednoga Hrvata, makar kako bio obrazovan, ako u srcu nema ljubavi za svoj lijepi jezik.

To znamenito djelo sastoji od dvje knjige, jedna od 93x a druga od 88x strane. Cijena mu je bila 40 K, ali sadašnji vlastiik Rječnika« g. Kvirip Brž ustupio ga je družbi za 20 K, od kojih pripada njemu to a družbi ostatak. Tko kupi taj »Rječnik« u prvom će redu koristiti sebi, a u drugom našoj družbi. Družbino će Ravnateljstvo voditi o tome posebnu knjigu i pripitavno je pouzdanim osobama davati rečeno djelo na otplatu. Tko želi, da mu se »Rječnik« uvezan dostavi trebat će da plati 4 K više. Rječnik se naručuje u uplaćuje kod družbinog Ravnateljstva u Voloskom koje daje i potrebite obavjesti.

Naprijed za naš lijepi hrvatski jezik, naprijed za družbu!

Ne u Americu.

»Hrvatska Zastava« iz Ćikaga opisuje novčanu krizu u Americi usljed koje su propala razna velika poduzeća te je na tisuće i tisuće radnika ostalo na česti, savjetuje onima koji su nakanili u Americu putovati, da svoj odlazak odgode do boljih vremena, da ne panu na teret svojim rođacima u Americi, koji danas moraju od svoje prištednje živjeti, jer je u samoj državi Montani 10.000 naših zemljaka s radnje dopušteno. Ovo je bratski savjet svoj braci u domovini i tko ga posluša, neće se pokajati, a mi ćemo javiti čim kriza prodje.

Blizu je Božić.

Hrvati i Hrvatice ne smiju poslati ni jednu kartu, čestitku ili list bez narodnoga biljega Ćirilo-Metodskog.

Novčić može svatko dati, samo treba imati smisla za patriotizam.

Trgovci! naručite narodni biljeg od kluba »Ćirilo-Metodski zidari« u Zagrebu.

Tko još nema neka si nabavi od kluba »Ćirilo-Metodski zidari« »Veliki Ćirilo-Metodski koledar« za god. 1908.

Gg. odvjetnici, zar ste zaboravili na »Družbu«? Svi ste umoljeni, da kupite, »Cir. Met. koledar« a malo Vas se je odazvalo.

Gg. svećenici, privatnici, vlastelini gdje su Vaše naručbe? Zar svi zaboravljate Vaše patriotske dužnosti, koje zahtjevaju malu žrtvu od 1 K 60 hel.

Za Družbu sv. Ćirila Metoda.

Rodoljubi treba da nastoje da nadju načine i prilike, da Družba čim uspješnije vrši svoju misiju. Približaje se Božić i Nova godina. Na vratima su čestitanja i »dobra ruka«. Upotrebimo priliku, tražimo »dobru ruku«. Za koga? Za istarske sirotane, za bijednu dječicu, kojoj fali duševna hrana. Kako ćemo učiniti? Član čtaonice, podružnice, drugoga društva, ili ako nije društva, čovjek, komu je narodna budućnost na pameti, neka uzme čak papira i neka moli »božićni dar i dobru ruku« u članova pomenutih društava i u drugih naših ljudi, te odošničnozno ubilježi i lijepo se zahvali. Najčakim se koji će više sabrati i dati! Naprijed za »Družbu« i tim za slobodu naroda!

Iz naše hrvatske zemlje dobiva g. Albert Müller u Budimpešti V/41 kot. Vadszucsica broj 34, izumitelj od dvostruko elektro magnetičkih križova št. B. broj 80957 zbilja sjvnihi svjedočba i priznanica za svoj nenađakrivljivi izum. Od naših svjedočba mi ovim putem nekoliko općujemo: I. Čienjin gosp. Müller i Budučić je od moje živčane bolesti memo Vas stroj R. B. broj 80967. sama izliče, to Vas molim za odpr-miu još jednibij vel kog stroja R. B. br. 86.967 od 8 kruna za mog pri-

jatelja. Sa vešetovanjem jesam Ivan Mončićović Sarajevo na 24. kolovoza 1906. godine. II. list: Blagorodni gosp. Müller! Odkada ste poslao početkom ove godine Vas čudotvoran stroj R. B. broj 80967. g. Ivanu Bradčiću-Vojnoviću u Mostenici, od onog vrenišna on viho padavice ba imade. Stroj izhećio ga sasma, a toga primite od njega kao i od mene najsrdačnijiu hvalu i izraz najdubljeg stovanja. Jesam Vas Ivan Galović-Perišić u Bersecu, Istru dne 1. kolovoza. Mi s toga g. Müllera svakomu najtoplije preporučamo.

S Bogom!

Nakon desetogodišnjega službovanja kao sudac i upravitelj suda u ovom gradu moram da ostavim ovaj grad i ovaj sudbani kotar, pošto bio sam ovih dana na svoju molbu premješten k zemaljskom sudu u Trstu.

..... Znaćete da sudac, osobito u pokrajini postavljen je za puk a ne puk za suca nastojao sam da vršim svoju dužnost koliko bolje sam mogao i znao. Ako nijesam u tom pogledu svim udovoljio nije moja krivnja, jer, kako poznato, habent sua sidera lites...

Pošto pako nisam se mogao osobno oprostiti sa svim svojim prijateljima i znancima prigodom mog odlaska iz Cresa, kličem im ovim putem najsrdačniji:

Zdravo i s Bogom!

Cres, dne 2. prosinca 1907.

Dr. Jakov Orbanich
c. k. zemaljski savjetnik.

Br. 327/7

10

Obznana.

Ovim donosi se do javnog znanja, da će se primiti na 15. siječnja buduće godine, kod državnog uzor gospodarstva u Pazinu 8 radničkih učenika koji će se moći praktički obrazovati u općinskim poljodjelskim poslovima sve do 15. prosinca 1908.

Stan i hranu dobivati će ovi učenici badavu na gospodarstvu.

Uvjeti za primanje ovih učenika jesu:

1. Da dokažu kresnicom, da jim je najmanje 16 a ne preko 30 godina i da pripadaju poljodjelskom stališu.
2. Da liečnikom svjedodzbom dokažu da su zdrava i snažna tjelesnog sustava.
3. Da donesu svjedodzbu čudorednosti.
4. Da donesu ako su vojnici u pričuvi općinsku potvrdu da su godine 1908. pristi vojničkih vježbu.
5. Da se obvežu ostali kod uzor-gospodarstva kroz cijelu gore naznačenu dobu.
6. Ako su mladoletni da donesu privolu od roditelju dotično skrbnika, koji se isto dobro moraju obvezati, da kroz cijelu gore naznačenu dobu neće tružiti, da bude učenik kući pušćen za poljske ili šćene radnje.

Molbe za primanje imaju se prikauati najdulje do 20. prosinca ov. g. kod potpisnog upraviteljstva.

Upraviteljstvo uzor-gopodarstva u Pazinu dne 26. studenog 1907.

Br. 5911.

Oglas natječaja.

U smislu zaključka obćinskog zasjedanja 29. oktobra 1907., raspisuje se natječaji za:

dva mjesta obdinskih cestara, sa godišnjom plaćom od 720 K.

Plaću isplativa u posticipatnim mješćinim obroćima.

Molbe za raspisana mjesta imaju se podnešiti do 15. decembra 1907. na potpisano općinsko poglavarstvo, označiv dobu i priloziti svjedodzbu ponosnođa.

Općinsko poglavarstvo

KASTAV, dne 20. novembra 1907.

Načelnik:
Jelušić.

Javna zahvala

Prigodom goleme i teške tuge, koja je snašla našu porodicu smrću neprežaljane i nezaboravne kćere odnosno sestree

MARICE BARBALIĆ

izkazano nam je sa mnogo strana toliko saučestja i utjehe da se niemo kadri svakome napose zahvaliti pa činimo to ovom javnom zahvalom.

U prvom redu dužnost nam je zahvaliti na velikom trudu odličnom prijatelju veleuč. gosp. dr. Beneveniji, koji je cjelu godinu dana neumorno nastojao da ju otme nemiljoj sudbini, te vel. gosp. dr. Ciolti u koji je nastojao da joj u posljednjim časovima ublaži gorku bol. Nadalje budi najljepša hvala veleuč. gosp. župniku Ivanu Trinajstiću i vel. gosp. kapelanu Matu Justiću, koji su i danju i noću kroz dugo vrijeme davali utjehe miloj pokojnici.

Nadalje najljepša hvala „Društvu djevojaka presv. srca Isusova“, koje je cjelokupno došlo na spровod i okitilo vjencima milu pokojnicu; nadalje svim rođacima prijateljima i znancima, koji nam milu pokojnicu otpratise do hladnog groba.

DOBRINJ, 27. studena 1907.

Ucviljena obitelj.

Jeftino česko

PERJE

— za krevete

5 kg. novo čičano K 960, boja K 12—
biele pahuljice čičane, 18— „ 24—
kao snjeg, bele pahuljice.

1/2 kg. čičane . . . 36— „ 36—
— razlaže se franks pouzetcem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Česka.

Narodnom občinstvu preporuča svoju bogato snabdjevenu robnu trgovinu

Marko Zović

krojački majstor

PAZIN — Narodni dom.

Naručbe obavlja brzo i točno uz umjerene cijene.

Važno za svakoga!

Za čudno malu cijenu od for. 3-20 dobije se jedna cijela garnitura od 16 kom.

1 žepna remontoir-ura od nikela marka „System Roskopf“, sa 3-godišnjim jamstvom; 1 elegantan franc. lanac od nikela sa privjeskom; 1 elegantna golđin igla za ovratnik; 2 elegantna pozlać. prstena sa imitiranim kamenom; 1 par (2 kom.) pozlaćenih puceta za manšete, marka „Garantie“; 2 pozlaćena puceta za ovratnik; 8 pozlaćena puceta za košulju; 1 par (2 kom.) punciranih srebrnih naušnica; i elegantno žepno ogledalo.

Svih ovih 16 predmeta sa nikel-remontoir satom, šalje pouzetcem uz cijenu od samo for. 3-20

Mich. Horowitz,

Krakov, Kotelek 4.

Što ne odgovara prima se natrag u roku od 8 dana, a novac se povrća, te je svaki rizik isključen.

Bogato ilustrovane kataloge (preko 1000 slika) ura, muzikalija i drugih optičkih stvari, šalje besplatno i franco.

SVOJ K SVOMU!

Objava!

Čast mi je ovim obznaniti p. n. občinstvu, da sam otvorio u Pazinu u zgradi „NARODNOGA DOMA“ trgovinu jestvina i zemaljskih proizvoda pod vlastitim imenom

D. ŽANIĆ

što mi je čast ovime dati p. n. občinstvu na znanje i ujedno preporučiti se blagohotnoj naklonosti.

Sa više godišnjim iskustvom s poštenimi načeli i dovoljnim sredstvi moguće mi je svoju trgovinu snabditi uvijek dobrom i friškom robom te povjerene mi cj. naloge točno i savjestino izvršivati.

Domaći proizvodi.

Bez konkurence.

- kava
- cukar
- riža
- pšenično brašno
- kukuruz
- posije
- pšenica
- ulje
- bakalar
- svijeće
- sapin
- domaća mast
- slanina
- šunka
- salama
- sir
- metle
- kefe
- šugri itd. itd.

SVOJ K SVOMU!

OGLAS!

Potpisani časti se javiti p. n. gospodi trgovcima i pekarima, da je izručio zastupstvo svog mlina za dolnju Istru i otoke gospodinu

Lacku Križu u Puli

na kog neka se izvole svi obratiti, koli za informacije, toli i za naručbe, jer će na ovaj način najbrže i najtočnije posluženi biti.

Vinko Majdić

Valjični mlin u Kranju.

TRAŽITE SVUDA!

GLAVNO SKLADIŠTE
GIRILOVITIDOLSKIH ZIDARA
ZAGREB
PREDRADOVCI TRG. 8-4

SVI HRVATI
PUNE
U KORIST
HRVATSKE
ISTRE.

Jer kupuju
TUJCI I
CIGARENI PAPIRIĆ
CIRILO-METODSKIH
ZIDARA

POMOZITE

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVJEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45-22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, acetna (težkog dišanja), napajanja, zubljenja u zub, neuragije, glavobolje (težke), kucanja srca, zubobolje, mežavne slabosti, grčevine, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), nekrotična posteljica, njuštati, nesvijest, naglušnost, drhtanja, bla-va tlela, influenca skopčane sa bolestima grla, blizila (matokrevosti), želudacnih grčeva, bezobolnosti, tihlaza, ponokrvnosti, svih udnih grčeva, hoptobrdie, tjelesnih grčeva, hiamorrhoida, kao i kod sveobih slabosti itd. služi kao nenadokaljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cijelim čovječim tijelom djeluje, čima se rečene bolesti u najmanjem vremenu izliete.

Činimo li, da liečnici kod navedenih bolesti višestruko elektrizovanje tijela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremeno kroz tijelo prolazi; dođim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zvijezde R. B. broj 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tijelo djeluje, što svakako bržim liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20

godina stare bolesti izliete su sa mojim strojem. — Od izliete sa mojim strojem R. B. broj 86967 izraženo zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svijeta svietu pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoji svakomu u svako doba na uvid. **SDJE NUEDAN LIEN-NUJE POMOGAO, MOLIM POKUSATI MOJ STROJ**, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nabio liečen najduže u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upoznajem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga nenaspeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dođim moji dvostruki elektro-magnetički križ ili zvijezda R. B. broj 86967 osobito se svaki i svija vnanredno dopadati paradi svoje izvratne liekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod starjihli 90-godišnjih kromičnih bolesti.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se u i hrvatskom jeziku. Pouzdecem ili ako se novac unapred pošalje, razlaže glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÖLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,
Vaidasz-ulica br. 34.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

- Prima zadrugare, koji uplađuju sadržanih dieiova jedan ili više po kruna 20.
  - Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije stan to plada od istoga 4 1/2 %.
  - čisto bez ikakvog odbitka.
  - Vraća na štednju uložene iznose od 2000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 2000 K ako se nije kod uložanja suglasno unatrag vodi ili manji rok sa odkas, uz odkas od 8 dana.
  - Zajmове (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenico i sadužnice uz garanciju.
  - Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelja i blagdana ostim juiija i augusta mjeseca od 9—12 sati prije podne.
  - Društvena pisarna i blagajna nalaz se u vile Carrara vlastita kuda (Narodni Dom) prvi pod doano, gdje se dobivaju pobliže informacije.
- Ravnateljstvo.